

Hänvisning  
VN/4118/2019

Justitieministeriet

Kontaktperson  
Rasmus Lindqvist,  
[rasmus.lindqvist@regeringen.ax](mailto:rasmus.lindqvist@regeringen.ax)  
018 25 193

[sami.demirbas@gov.fi](mailto:sami.demirbas@gov.fi)

Ärende

## Utlåtande om betänkandet från den parlamentariska styrgruppen och expertgruppen om utkast till regeringsproposition med förslag till lag om ett öppenhetsregister

### Bakgrund

Justitieministeriet har begärt ett utlåtande av landskapsregeringen om ett betänkandet från den parlamentariska styrgruppen och expertgruppen innehållande ett utkast till regeringsproposition med förslag till lag om ett öppenhetsregister.

Finlands regering tillsatte den 12 mars 2020 en parlamentarisk styrgrupp och expertarbetsgrupp med uppgift att bereda ett förslag om inrättande av ett lagstadgat öppenhetsregister (lobbningsregister) i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering. Syftet med registret är att förbättra transparensen i beslutsfattandet, bekämpa osaklig påverkan och stärka medborgarnas förtroende.

Den parlamentariska styrgruppen och expertarbetsgruppen har nu lämnat ett betänkande där det föreslås att det stiftas en ny lag om ett öppenhetsregister, enligt vilken de aktörer som utövar påverkanskommunikation och yrkesmässig rådgivning som an knyter till sådan kommunikation ska registrera sig i ett elektroniskt öppenhetsregister och anmäla sådan påverkanskommunikation som de utövar genom en verksamhetsanmälan som lämnas två gånger om året.

Enligt betänkandet ger uppgifterna i registret medborgarna mångsidigare information om de aktörer som påverkar beslutsfattare på statlig nivå. Detta förväntas hjälpa medborgarna att bedöma hur beslut uppkommer och vilka de bakomliggande intressena är. Genom att

offentliggöra aktuell information om lobbning kan det visas att lobbning utgör en central och viktig del av det demokratiska systemet.

I ett första skede föreslås det att öppenhetsregistret endast ska beröra den statliga nivån men med tiden kan registret utvidgas till att gälla även den regionala och kommunala nivån. Statens revisionsverk föreslås vara personregisteransvarig för öppenhetsregistret. Enligt förslaget tas registret i bruk under 2023.

## Behörighetsfördelning

Enligt 18 § 1 och 4 punkterna i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har landskapet lagstiftningsbehörighet rörande bland annat lagtingets organisation, landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar samt kommunernas förvaltning. Den föreslagna lagen om ett öppenhetsregister berör således områden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet vilket innebär att lagen inte ska tillämpas på sådan påverkanskommunikation som riktar sig till sådana myndigheter som landskapet har lagstiftningsbehörighet över.

Ytterligare kan nämnas att enligt 3 § 2 mom. 2 punkten i den föreslagna lagen tillämpas inte anmälningsskyldigheten på statens, välfärdsområdets, kommunens eller *landskapet Ålands myndigheter*, privata offentligrättsliga inrättningar, Riksdagens justitieombudsmans kansli och Människorättscentret som finns i anslutning till det, Statens revisionsverk, Forskningsinstitutet för internationella relationer och EU-frågor (Utrikespolitiska institutet), statens affärsverk eller på andra offentliga samfund eller aktörer som sköter lagstadgade uppgifter när det gäller skötseln av dessa uppgifter. Den här innebär att myndigheter i landskapet inte heller behöver registrera sig i det föreslagna öppenhetsregistret vid kontakter med de statliga myndigheterna.

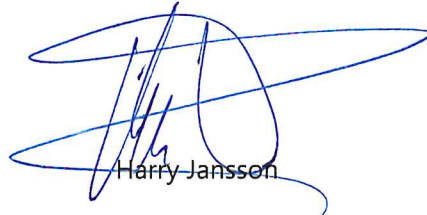
Om juridiska personer som är registrerade på Åland dock utövar sådan påverkanskommunikation, som föreslås föreskrivas om, gentemot statliga myndigheter blir också dessa juridiska personer föremål för lagens tillämpningsområde.

## Synpunkter

Inledningsvis konstateras att landskapsregeringen endast erhållit en kortare sammanfattning av betänkandet innehållande de föreslagna lagtexterna på svenska. Ämbetspråket vid landskapsregeringen är enligt 36 § självstyrelselagen för Åland svenska och rikets myndigheter har enligt 38 § självstyrelselagen en skyldighet att kommunicera med landskapsregeringen på svenska. Landskapsregeringen kan därför endast lämna ett utlåtande angående innehållet i sammanfattningen av betänkandet.

Eftersom förslaget berör områden som hör till lagtingets lagstiftningsbehörighet och därmed inte skulle tillämpas i landskapet avstår landskapsregeringen från att lämna ytterligare synpunkter på förslaget.

Vicelantråd



Harry Jansson

T.f. Rättssakkunnig



Rasmus Lindqvist

